241. številka. Ljubljana, v soboto 20. oktobra. XVI. leto, 1883.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba".

Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Letošnje učiteljsko zborovanje v Ljubljani.

Kakor so se še vsako leto zbrali slovenski učitelji v beli Ljubljani, da so se posvetovali v zadevi svojih društev, zastran svojih pravnih in občnih šolskih razmer, tako se je sešlo tudi v četrtek, 18. t. m. v sobi slovenskega učiteljskega društva pri sv. Jakobu blizu 40 učiteljev, da so obhajali občni zbor „Vdovskega učiteljkega društva", „Slovenskega učiteljskega društva" in „Narodne šole". Pod predsedništvom g. dr. Jarca posvetovalo se je najprvo društvo, ki podpira onemogle kranjske učitelje, njih vdove in sirote. To društvo šteje 70 udov in ima že 43.000 gl. premoženja. Pri letošnjem občnem zboru se je podelilo nekaj darov, v skupnem znesku 100 gl., in privolile novim vdovam in sirotam po društvenih pravilih pripadajoče pokojnine. (Ravno 100 gld. je bilo društvo letos prijelo od presvetlega cesarja.) Stari odbror se je na novo izvolil, le namesto umrlega odbornika se je volil učitelj Punčah iz Rudnika. Potem je bil občni zbor „Slovenskega učiteljskega društva" pod predsedovanjem g. Praprotnika. K temu zboru so došli tudi nekateri zastopniki primorskih in štajerskih učiteljev; navzočen je bil tudi deželni poslanec g. dr. Sterbenec. Po prijaznem nagovoru gosp. predsednika, ki je poudarjal, da slovenski učitelji v beli Ljubljani letos že 15. leto zborujejo in vedno narodno šolo dosledno zagovarjajo, poročala sta tajnik (g. Govekar) in blagajnik (g. Tomšič). Društvo šteje 132 udov, v minulem leto je imelo 250 gld. dohodkov in blizu 180 gld. stroškov. Njegovo delovanje pa je bilo v tem, da je prirejalo pedagogijska predavanja, da si je omislilo društveno sobo in pomožilo svojo knjižnico. Potem je razpravljal g. Lapajne vprašanje o uplivanji šolske novele na slovenske šolske razmere. Jedro njegovega govora je bilo, da se slovenske šolske razmere po tej postavi bistveno ne bodo spremenile. Ker pa ona vender le zahteva, da se učni načrt nekoliko prenaredi, in ker nova šolska novela zlasti meščanske šole poudarja in povzdiguje, zato je govornik sledeče predlagal: 1. Odbor učiteljskega društva naj po primernem potu na to deluje, da se učni načrti in učni navodi kranjske dežele z ozirom na omenjeno postavo in dotične ministerijalne naredbe ter z ozirom na potrebe v naši deželi prenaredé. 2. Odbor naj po primernem potu razjasni korist meščanskih šol, zlasti koristi obrtnijske meščanske šole za Ljubljano in Idrijo. — Debate o Lapajnejevem govoru in o predloženih resolucijah udeležila sta se učitelja Gabršek in Močnik, ki sta se bistveno ž njim ujemala; vsled tega sta bila njegova predloga odboru v nadaljno razmišljevanje in izpeljevanje izročena. Naposled so prišli raznovrstni predlogi na vrsto, in sprejeti so bili sledeči: 1. Predlog g. Ranta o zopetni prošnji na deželni šolski svet za dovoljenje predplač ljudskim učiteljem. 2. Predlog g. Dimnika o prošnji na deželni zbor v prihodnjem zasedanji za dovoljenje opravilnih doklad šolskim učiteljem jednoraznednic in o prošnji za povišanje učiteljskih kvinkvenij z ozirom na učiteljske plače, urejene po postavi od l. 1879. 3. Predlog g. Lapajneja o literarnem delovanji „Slovenskega učiteljskega društva". Le deloma je bil sprejet, t. j. odboru izročen v daljno pretresovanje, predlog g. Gabršeka o poddružnicah učiteljskega društva po vsem Slovenskem. Debate o tem zanimivem predlogu se je udeleževalo mnogo gospodov, zlasti pa gg.: Anžlovar, Kante, Žvagen, Lapajne, Tomšič, Stegnar, Močnik, Zarnik, Gabršek itd.

V društveni odbor so se volili prejšnji odborniki in še g. Lapajne. Društveni predsednik je še pozval zborovalce, da so trikrat zaklicali „živijo" presvetlemu cesarju in sklenil je zanimivo zborovanje, o katerem bode že učiteljski organ „Tovariš" obširnejše poročal. Ker je bilo pozno, ni se utegnilo pred obedom posvetovati še o društvu „Narodna šola"; obveljal je samo predlog, da naj stari odbor še dalje upravlja društvene zadeve. Pri skupnem obedu pri „Virantu" so bile napitnice na zasluženе šolnike, katere je presvetli cesar sam odlikoval, namreč na gospode: Praprotnik, Tomšič, Levičnik in Borštner. J.

Deželni zbor kranjski.

(XII. seja dne 13. oktobra 1883.)

(Dalje.)

Poslanec Luckmann, kateri je menda postal zdaj „Sprechminister" nemške manjšine v deželnem zboru, pravi proti poslancu Šukljeju, da se je ta svoj velikanski govor menda že prej naučil, predno je slišal njega (Luckmannove) ugovore proti volilnej reformi. 33 paragrafov volilnega reda za Kranjsko se ima prenarediti in to s tako hitrostjo, ki je nečuvena. Gospod Luckmann obžaluje, da je poslanec Šuklje statistične podatke, ki so mu bili na razpolaganje, rabil le za se, in da jih ni izročil odseku za volilno reformo. Sploh pa se za slovenski narod, katerega je Šuklje tako naglaševal, ne bode pridobilo nič z reformo in se tudi nič ne mudi, vsaj bode volitev še le v šestih letih. Postavni načrt volilne reforme pa ima toliko napak, da vsled teh ne bode dobila Najvišjega potrjenja.

Poslanec Šuklje odgovarja, da Luckmannov predlog meri le na to, da bi se vsa stvar zavlekla. Ako si ni ogledal statističnega gradiva, je to njegova krivda, kajti materijal je bil na razpolaganje v zadnjih volilnih operatih, njemu kakor gospodu Luckmannu.

LISTEK.

Dolenjska pisma.

III.

Zadnjič pisal sem Vam gospod urednik, da je naš materni jezik v središči Dolenjske po polnem izključen iz naših firm. Sploh imajo tu pri nas ljudje jako zastarele nazore. Človek voli narodnega kandidata, je ud Čitalnice, zahaja na čitalnične veselice (slovenske časnike čitati in podpirati celo ni treba), potem je po teh nazorih človek storil svojo narodno dolžnost. Nam pa to nikakor ne zadostuje; tisti, ki podpira pri vsakej priliki, vselej in kolikor je mogoče narodno stvar, ki se poslužuje pri vsakej priliki svojega maternega jezika, ki izreja svojo deco v narodnem duhu, in ki je mimo tega pri vsakej volitvi zanesljiv narodnjak in ud Čitalnice: ta je po našem mnenji dober narodnjak in spolnuje svojo narodno dolžnost.

Ne bodem trdil, da narodna ideja v zadnjih letih ni močno napredovala pri nas. Dobili smo narodnega poštenega župana, ki se briga za prospeh mesta, dobili smo naroden mesten zastop; starega smo pokopali „ohne sang und klang". Naroden poslanec zastopa nas v deželnem in državnem zboru, večino imamo v vseh korporacijah, le pri požarnej straži (recte feuerwehr) ne, in tudi tu bi lahko dobili ogromno večino, ko bi le narodnjaki pristopili k društvu. Zadnji čas osnoval se je naroden pevsk zbor; vse to je lepo in nas veseli, a vender to še ni dovolj. Mi kažemo vse premalo proti našim nasprotnikom našo narodnost in če se poslužujemo le mej somišljenci svojega jezika, mislimo, da smo že dovolj storili. Če pa pridemo na dom katerega tukajšnjega narodnjaka, zapazili bodemo v našo žalost, da še vedno prevladuje v rodbinah nemški jezik na račun našega maternega jezika, katerega izpodriva. Otroci tolčejo v najbolj nežnih letih, ko njih um še ni po polnem razvit, nemški jezik in rekli bi, da je ta bolezen pri tukajšnjih narodnjakih jako razširjena in nekako epidemična, pa kakor pravijo, neki tudi v belej Ljubljani ni neznana. In to je velika kvar našemu napredku, kajti otrok se že v svojih prvih dneh nekako privadi nemščini; posledica temu pa je, da ne govori ne nemškega ne slovenskega jezika pošteno, kadar nekoliko odraste. In temu se naši nasprotniki po pravici rogajo. Sešla sta se, ni dolgo temu, nemčursk in naroden meščan in pripeljala seboj svojo deco. Deca nemčurskega meščana govorila je mej seboj slovenski, deca narodnjakova pa je kramljala le nemški. Ko to nemčursk meščan zasliši, zasmeje se rekoč: „Ti praviš, da si Slovenec, tvoja deca govori pa le nemški, kako pa je to?" Narodnjak se ve da na to ničesar ne odgovori, kar je bilo po polnem naravno; gotovo mu pa ni bilo ljubo, da ga je nemčur spomnil na njegovo narodno dolžnost. Pri nas še tudi dosti premalo prebiramo slovenske knjige in časnike in, kakor vemo iz zanesljivega vira, so pri nas razni žurnali iz nemškega rajha, ki donašajo ravber-romane, v velikej časti in se prav dobro spečavajo, sosebno pri nežnem spolu. Gotovo jim ne ugaja slovensko berilo; morebiti neso še naši romani in beletristični časniki sposobni za salon; ali mi ne vemo, kakšni spisi bi bili našim gospem in gospicam in recimo tudi gospodom po godu, da bi jim jih omislili.

Posledica temu je, da se je tu razvil poseben dijalekt nemški; kako naj ga krstimo, ne vemo; morebiti bi, čuvši to zmes, kak ultra-nemški klativitez tu zasledil sledi starodavne nemške kolonije. In v

Poslanec dr. Schrey govori tako slabo, kakor ga še nesmo čuli. Z vitezom Schneidom hoče polemizovati a niti jednega uspeha ne more doseči, kar se mu pri njegovem sarkazmu sicer večkrat posreči. Jadikuje nekako po statističnih podatkih, kajti Šuklejevi mu ne ugajajo. Pravi tudi, da treba čakati, da se vsi davki konečno urede. Tudi se mu ne dopada, da se ni za kmetske občine uvelo tajno glasovanje in da se je sploh tajno glasovanje v mestih in trgih od večine deželnega zbora vzprejelo le kot jako grenko zdravilo. Če misli vitez Schneid, pravi dr. Schrey, da bode potem ko se vzprejme volilna reforma, nastal mir v političnem boji, se jako moti, kajti ko bode po volilnej reformi več volilcev, bode tudi volilno gibanje širše. Da so v druzih deželnih zborih vzprejeli Nemci volilno reformo, storili so to, ker so imeli dovolj statističnega gradiva. On podpira predlog g Luckmanna, da se stvar izroči deželnem odboru v posvetovanje.

Poslanec dr. Vošnjak: „Deželni odbor, ko je predložil slavnemu deželnemu zboru načrt volilne reforme, omejil je svoje nasvete na iste točke prenaredb, ki so se nasvetovale v druzih sosednih deželah, v Štajerskej in Koroškej, namreč: da mesta in trgi volijo doma in da dobe petakarji volilno pravico v deželni zbor, kakor jo imajo sedaj že za državni zbor. Ako se sklicuje g. dr. pl. Schrey na to, da je štajerski in koroški deželni odbor dovolj statističnega gradiva dodal svojim predlogom, moram temu oporekati, kajti imel sem dotična poročila v rokah in zagotovljam slavni deželni zbor, da se obe poročili ne razlikujeti od poročila kranjskega deželnega odbora in da v obeh ni najti statističnih dat. Namen deželnega odbora bil je v prvej vrsti: v sklad spraviti deželni volilni red z državnim volilnim redom.

Ako zdaj pred nami leži ves drug načrt volilne reforme, je temu kriva le desna stran te visoke zbornice; kajti ko smo se začeli razgovarjati z manjšino, naznanjala nam je celo vrsto svojih želj, na katere se je moralo ozirati v postavi; to se je ponavljalo dan za dnevom in gospodje so dan za dnevom kaj novega zahtevali. Tako je prišlo, da se je vzprejelo določilo tajnega glasovanja, da se je vzela volilna pravica ženskam, da se nobeden trg ni imel uvrstiti v mestno skupino itd. Res čudno se mi zdi, da zdaj, ko se je zahtevam manjšine ustreglo v vseh zadevah do skrajne meje, pride ista s predlogom, da se neče spuščati v podrobno obravnavo volilne reforme.

Odkritosrčno povem, da jaz nesem nikakor navdušen za predloženi postavni načrt volilne reforme; a ker nahajam v njej vender za našo stran več dobrega ko slabega, bodem za njo glasoval. Pred vsem mi ni po volji, da je prišel v načrt § 11 deželnega volilnega reda, kateri določuje volilno pravico velikega posestva in to še z dostavkom, da je odslej treba $^4/_5$ gruntnega davka od cenzusa 100 gld.

Mi smo do sedaj volili na podlagi oktroiranega volilnega reda od 26. februvarja 1861, ljudstvo do sedaj še ni pritrdilo temu volilnemu redu. A danes sklepamo narodni poslanci in če pritrjujemo tej določbi, sankcijoniramo v imenu naroda predpravico skupine velicega posestva. Kar ga je še na Kranjskem, ne da se primerjati z veleposestvom na Gališkem, Ogerskem ali Českem, ne kar zadeva števila volilcev, še manj pa, kar se tiče davka od njega plačanega. Kako more narodni zastop privoliti, da sto volilcev veleposestva voli deset poslancev v deželni zbor, v tem ko v mestih in trgih po 5000 do 10.000, na kmetih pa še le po 30.000 do 40.000 volilcev voli jednega poslanca. In če vidimo, da se leto za letom razruši jedno ali drugo veliko posestvo, pridemo morda v desetih ali dvajsetih letih tako daleč, da bode deset ali dvajset velikih posestnikov volilo deset poslancev v deželni zbor, da bodo tedaj imeli virilne glasove.

A tudi z ozirom na davek, katerega plačuje kranjsko veleposestvo, njegova volilna predpravica nikakor ni utemeljena, kajti veliki posestniki kranjski plačajo vkupe kacih 40.000 gld. davka, kmetske občine čez **jeden milijon goldinarjev,** mesta in trgi nad 300.000 gld. Tedaj pride v skupini veleposestva **jeden** poslanec na davčno svoto 3000—4000 gld., na kmetih pa **jeden** poslanec na davčno svoto **80.000 gld.** Vprašam tedaj: kako moremo mi poslanci, kateri smo vender večinoma vzrastli iz naroda, kateri o veleposestvu le to ve, kako ga je skozi stoletja tlačilo, glasovati z veseljem za tako veliko politično predpravico veleposestnikov?

In naj bi še bilo! Ko bi poslanci veleposestva hoteli z nami vsaj skupno delati na korist našega naroda; a do zdaj neso tega storili, stali so mu sovražno nasproti in so le delali na to, da bi naš slovenski narod ponemčili.

Prav malo mi ustreza volilna reforma v tej zadevi, da jemlje ženskam, katere so v skupini mest tolikrat odločile našo narodno zmago, volilno pravico. Dalje, da se ni oziralo na mnoge imenitne trge, od katerih je uložila Cerknica že prošnjo, da bi se vzprejela v skupino mest in trgov. Ali nasprotna stranka nam tega ni hotela privoliti, ona ni dopuščala, da bi se § 3. spremenil, tedaj je tudi narodni stranki nemogoče ustrezati najbolj opravičenim zahtevam.

Tajnega glasovanja se mi prav nič ne bojimo, niti v mestih, kakor je trdil dr. pl. Schrey, ne bojimo se ga pa tudi na kmetih ne, ako bi se upeljalo, kajti naš kmetski stan je politično dosti zrel, da bi tudi pri tajnem glasovanji stal zmirom na narodni strani in volil narodne zastopnike.

To so tedaj moji pomisleki proti volilnej reformi. A ker v novej postavi nahajam vender le nekaj dobrih zrn, zlasti da bodo mesta odslej doma volila in da dobé volilno pravico petakarji ter se tako odpravijo vsaj nekateri nedostatki sedanjega volilnega reda, bodem glasoval proti predlogu g. Luckmanna, ki hoče stvar le zavleči, in za predloženi načrt volilne reforme.“ (Občna pohvala mej poslanci in poslušalci.)

(Dalje prih.)

---

teh mislih potrdilo bi ga gotovo tudi to, da se je tu pri zadnjem štenji ljudstva upisalo okoli šest sto ljudij (čujte! čujte!) za Nemce. Ko bi imel vsaj nekaj filologične žilice v sebi, lotil bi se jaz tacega dela ter v kratkem sestavil leksikon tega dijalekta; žalibog da nesem sposoben za ta posel. In da danes vse to omenjam, vodi me jedino le misel, da zacelimo po polnem te rane, ki nas tako bolé na našem lastnem životu. Pustimo vender jedenkrat zastarelo, za nas tako nesrečno misel, da naš jezik ni sposoben za salon, da nam naše knjige ne podajajo tega, kar nemške, da ne izobražujejo, kakor nemške knjige. To je se ve da resnično, da naša literatura do sedaj ni še producirala „rauberromanov“ in da jim tudi za v bodoče ni pri nas tal; to pa je za našo izobražbo ravno dobro in ugodno. Izreja in izobražba na narodnej podlagi koristila bode mnogo narodnemu gibanju in gotovo tudi nam samim; postopajmo v tem oziru neomahljivo. Bodimo nasprotniki vsake nenaravne odgoje in izreje; in da je nemška izreja pri nas nenaravna, tega ni treba še posebej omenjati. Le na ta način bodemo napredovali in spolnovali narodno dolžnost, ki nam naj bo čez vse sveta!

Civis.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. oktobra.

Z današnjim dnem se konča zasedanje **deželnih zborov.** Gališki se bode odgodil do spomladi, moravski in kranjski pa se danes zaključita.

Gališki budgetni odsek predlaga zboru naslednji nasvet: „V slučaji, da se obistini nagodba mej državno in deželno upravo, s katero se odstrani prepir o pravnih razmerah gališkega zemljiško-odveznega zaklada in po ratifikaciji te nagodbe naj se v prihodnjem letu razen že obstoječe naklade v to svrho pobera še izredna naklada 2% neposrednega davka“. — Hausnerjevo utemeljevanje o decentralizaciji železniških uprav je upravni odsek že obravnal, ter pride ta zadeva v spomladi na vrsto.

Proračun moravskega deželnega zaklada za l. 1884 kaže 2,998 328 gld. potrebščine in le 528.337 gld. pokritja. V predvčerajšnjej seji deželnega zbora je grof Egbert Belcredi govoril o proračunu, ter večini zbornični dokazal, da korakoma pomnožuje potrebščine ter da nema srca za kmetski stan. Konečno je dejal Belcredi, da mora zdanje gospodarstvo večine dovesti do tega, da poseže država v deželno samoupravo, ali pa do poloma.

Iz **Zagreba** se poroča, da je sekcijski načelnik Ivan Vončina izbran načelnikom deželne vlade in vodjem notranjega oddelka, da pa Vončina imenovanja ne prevzame, dokler trajejo neustavne razmere. Prihodnji ban se v najnovejšem času označuje grof Rudolf Erdödy. — Opozicija neodvisne narodne stranke hoče priobčiti svoj program, po katerem naj bi se zveza z Ogersko sicer ohranila, vkupne zadeve pa naj bi se omejile na minimum.

Vnanje države.

Bivši **srbski** minister-prvomestnik, Piročanac, se bode imenoval poslanikom na Dunaji, na mesto zdanjega ministra Bogičevića. — Včeraj je dospelo v Beligrad 11.000 stotov smodnika, katerega je bil vojni minister naročil v Nemčiji.

Vojaško upravo **bolgarske** kneževine opisuje Peterburški dopisnik v „Pol. Corr.“ kot najvažnejšo točko vsega bolgarskega vprašanja. V tej zadevi se zdaj mej Rusijo in Bolgarsko razpravlja, ter bode car, vrnivši se iz Kodanja, to stvar kmalu rešil. Dopisnik tudi zanikava, da bi ruski kabinet nameraval svoje železnice strniti z bolgarskimi, ker da za obojestransko trgovino že zadostuje parobrodarsko podjetje Gagarinovo, katero se bode poslej tudi po državi podpiralo.

Dopisi.

Z Dunaja 18. okt. [Izv. dop.] (Letno poročilo slovanskega pevskega društva.) Slovansko pevsko društvo na Dunaji razpošiljava ravnokar tiskano letno poročilo o svojem delovanji v 22. letu svojega obstanka. Poročilo je spisal zeló marljivi tajnik društva g. dr. Jos. V. Drozda, vseučiliški docent na medicinskej fakulteti. Društvo je v bivšem letu javno šestnajstkrat nastopilo; priredilo je dva velika koncerta in več zabav, sodelovalo pa pri slavnosti sedemdesetletnice slavnega češkega pisatelja Ribičke, pri slavnosti akademičkega spolka za Bilkov fond, pri zadušnici za češkim škofom Janom Valerijanom Jirsikom v votivnej cerkvi, pri slavnosti prenosa srbskega pesnika Branka Radičevića, in pri raznih drugih priložnostih. Društvo imelo je 38 pevskih vaj. Arhiv se je pomnožil po darovih K. Bendla, Al. Buchte, V. Horejška, dr. G. Ipavca, Križkovskega, S. Kuhača, Lawrowskega in A. Nedvěda. Mej darovatelji so štiri Čehi, dva Slovenca, jeden Hrvat in jeden Poljak. Društvo brojilo je 1883 l.: 8 častnih udov, 16 ustanovnikov, 140 sodelujočih in 127 podpornih članov; vsega skupaj torej 291 udov. I. tenoristov bilo je 26, II. tenoristov 33, I. basov 48, II basov 33. Po narodnosti razdelé se pevci tako: 78 Čehov, 28 Slovencev, 11 Hrvatov, 10 Rusov, 6 Srbov, 4 Poljaki, 3 Slovaki. Seveda je bilo mnogo pevcev samo na papirji, tako 28 Čehov, 14 Slovencev, 2 Hrvata, 4 Rusi, 3 Srbi 2 Poljaka.

V odboru bili so prošlo leto sledeči gg: predsednik dr. J. Lenoch (Čeh), pevovodja A. A. Buchta (Čeh), tajnik dr. J. Drozda (Čeh), blagajnik L. Bouchal (Čeh), arhivar J. Korbelař (Čeh), namestnika tajnika bila sta gg. Pukl i Sežun (Slovenca), zastopnika arhivarja gg: Mlčoch in Stantejski (Čeha), odbornik bil je Hrvat M. Brajša; namestnik pevovodje bil je tudi letos g. Konst. Jahoda. Mej podporniki nahajajo se samo 3 Slovenci in sicer dr. Jelenec, dr. Ferd. Pogazhnik in dr. Zelenik. Izstopili so 4 slovenski državni poslanci; zakaj, se ne vé.

Zabeležiti je znatni dar g. Leona Bouchal-a, ki je društvu podaril 300 gld., reci tri sto gold. Res lep dokaz plemenitega rodoljubja! Društvo imelo je stroškov — 1527 gold. 98 kr., dohodkov ravno toliko.

Letos utegne društveno življenje biti prav živahno. Ustopilo je že precej novih udov, zlasti Slovencev. Ker bode slovansko pevsko društvo sodelovalo pri Miklošičevej slavnosti, je želeti, da se slovenski pevci, kolikor jih je na Dunaji, upišejo v društvo. Tudi podpornikov je društvu treba. Komur

Dalje v prilogi.

je torej plemenit namen društva pri srci, rad posluša slovanske pesni ter dejanstveno rad podpira slovansko vzajemnost, upiši se v društvo kot podpornik z letnim doneskom 6 gold.

Od Filipov, 16. oktobra. [Izv. dop.] Grom in strela! — a — pardon! gospod urednik, danes vam ne dojdejo te vrste „iz devete dežele“, od tamkaj namreč, od koder vam numerus clausus trium virorum pošilja s peresom in črnilom na papir naslikane fâze raz naš politični in socijalni firmament, pa so že zbog tega sposobne za javnost, ker neso „ein faules Material“ „Kmetskega Prijatla“, po domače: „Celjskega Buteljna“, pa tudi ne „sklamfana“ logika iz torbe „Ljudskega Glasu“, katerima gêslo je: upiti v jednomer v svet: „Gorjé njim, ki drugače mislijo — in ne hodijo potov — sanj in ironije, kakor — midva — moža (?) „modrosti“ na slovenskem (?) časnikarskem (?) polji!“ — „Und — sie sollen Recht haben!“ Ne — brez „špasa“ gospod urednik!

Pa boste dejali: Čemu to besedovanje in strah pred — „krivimi preroki?“ Prav imate! Ubogajmo tedaj svojo pamet — „pamet je žamet“ gospod urednik. Pustimo tedaj ta „material“, te „krive preroke“, ki delajo vriš „mit Pauken und Trompeten“, in — pustimo jim nedolžno veselje, če so ga potrebni! Saj veste g. urednik: Narod slovenski se pr . . . . . malo briga za take modrijane, in jih niti poznati neče, ker i oni njega ne poznajo; in kako naj bi ga vsega poznali — ko vender pri belem dnevi — sanjajo sanje — ironije.

Ko bi pa možno bilo ves ta „materijal“ in vse to „blago“ zgrebsti in stlačiti tako v kakšno košaro, kakor tlači n. pr. vaš državni pravdnik v Ljubljani mesec na mesec „Slov. Narod“, nabral bi jih človek — vse take in jednake rastline in kar leži sploh kot „corpora delicti“ mej nami Slovenci, in vrgel bi to „šaro“ v — ogenj, kjer bi bil pok, jok in škripanje s zobmi in kostmi, — ker strah bi izginil iz naših kostij in našega mozga, — „material“ ta pa bi postal prej ko prej — „prah in pepel“. Mej to vse pa bi pomešal staro „maso“ kranjskih Nemcev in nemškutarjev, moškega in ženskega spola, in vse „deutchkrainerje“, ki si polnijo žepe nikdar site in zidajo kapital s soldi našega kmeta, — pa podpirajo nemški „rajh“ „mit Leib und Seele“. In nam Slovencem pa molé nasproti svoj robati nos, polu krčevite ošabnosti, čestilakomnosti in — jednacih rogovil. Gori na koreninu nosú pa stoji zapisano: „G'schäft ist g'schäft“, — po naše: „Kdor zna, pa zna!“

Zatem še le, nemara bi se vender le izčistil pri nas zrak, v katerem mrgoli sedaj polno teh nenavadnih „komarjev“ — mej nami. In jih mrgoli.

Take misli gospod urednik, vznemirjale so mene danes, — in zbog njih primerilo se je, da mi je v porabo prišla pri teh vrstah „od Filipov“ — mala spomenica, katero mi je podarila blagodušna roka, (ne rečem sicer da slovenska, pa trditi tudi ne morem da — nemškutarska), in tam stoje vrstice:

Zjedinimo se! Ne udajmo se!
Živila Slovenija!

In veste kje stoji to g. urednik? — Na spomeniku „Tabora na Vižmarjih“, ki se je rodil na dan 27. maja leta 1869, in ne tu pri „Filipih“ od kodar vam dohajajo te vrste s finalom: Ne udajmo se! Živela Slovenija! — Kaj, Slovenija? Ne, živeli Filipi! — In g. državni pravdnik, ta naj tudi živi! — S starim „materijalom“ pa proč, gosp. urednik!

Müchelj II.

Iz seje mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 12. oktobra.

Navzočnih 20 odbornikov. Predseduje župan g. Grasselli, ki naznani, da je v imendan Nj. Veličanstva presvetlega cesarja naprosil gosp. deželnega predsednika barona Winkler-ja, da blagovoli sporočiti najudanejše čestitanje mestnega zbora in Ljubljanskega prebivalstva. (Občno odobravanje.)

Dalje naznani g. župan, da je ekscelenca vrhovni poveljnik F. Z. M. baron Kuhn izrekel zahvalo za čestitanje o priliki petdesetletnega službovanja Deputacija mestnih ljudskih učiteljev pa da je prišla k županu in ga naprosila, da izreče mestnemu zboru zahvalo mestnih ljudskih učiteljev za uredbo učiteljskih plač in obče za skrb, katero je mestni zbor za šolstvo pokazal.

V imenu pravnega in personalnega odseka poroča dr. Zarnik o mestnega magistrata nasvetu glede popolnenja izpraznjenega mesta prvega magistratnega svetnika in predlaga, da se to mesto brez razpisa podeli drugemu magistratnemu svetniku gospodu Ludoviku Peroni zaradi njegove izredno izvrstne sposobnosti za službovanje in sicer s sistemizirano plačo 1600 gld., 200 gld. osobne doklade in 140 gld. dozdanjih petletnic. Predlog se brez razgovora jednoglasno vzprejme.

Tudi drugi predlog, da se po časopisih razpiše mesto druzega magistratnega svetnika, eventuvalno mesto mestnega tajnika, se vzprejme.

Mestni odbornik Hribar poroča v imenu finančnega odseka o računskih zaključkih za 1882. l. Poročevalec, izredno dobro poučen, poroča jako obširno in natančno. Iz poročila je razvidno, da se je jako varčno gospodarilo in da se je prihranilo v primeri z drugimi leti pri izdajah za uboge, pri računih za leke in pri stavbenih računih, ne da bi se bilo za popravljanje cest kaj menj storilo, nego pod prejšnjo nemško večino, tako, da sme Ljubljansko mesto s poslovanjem narodne večine jako zadovoljno biti. Poročevalec stavi dolgo vrsto nasvetov, kateri so pa le bolj namenjeni zboljšati ali popraviti notranje poslovanje mestnega magistrata in stavi konečno tudi predlog, da mestni zbor izreče mestnemu magistratu, v prvej vrsti gospodu županu za izvrstno poslovanje svojo zahvalo. Predlog se sprejme in računski sklep za l. 1882. odobri.

Mestni odbornik Hribar stavi nujni predlog in istega takoj utemelji, naj se v zadnjej seji po dr. Papeži stavljeni in sprejeti predlog, da se obrne mestni zbor s prošnjo na dež. zbor, da se prenaredi mestni štatut Ljubljanski od l. 1850 izpremeni tako, da se mestni zbor obrne do deželnega zbora kranjskega s prošnjo, da isti predloži v 10. seji deželnega zbora kranjskega dne 14. oktobra 1871 vzprejeti štatut Ljubljanskega mesta (ki do sedaj še ni bil predložen) v Najvišje potrjenje. Ta štatut popolnem ugaja denašnjim odnošajem, kajti izdelan je po ranjcem dru. Costi po novejših štatutih druzih mest. Deželni zbor pa po postavi ne more sklepati druzega mestnega štatuta, ako se ni že sklenjeni predložil v Najvišje potrjenje.

Dr. Zarnik pravi, da ko je stavil v deželnem zboru nasvet za revizijo mestnega štatuta Ljubljanskega in je bil isti v deželnem zboru sprejet, se je v obče mislilo, da je bil l. 1871 v kranjskem deželnem zboru sklenjeni štatut predložen na Najvišjem mestu, a da ni bil potrjen. To pa se ni nikdar zgodilo, akoravno bi se moralo, kajti § 40. deželnega reda za Kranjsko popisuje, da se ima vsak sklep deželnega zbora predložiti Nj. Veličanstvu presvetlemu cesarju v potrjenje. Tedanja vlada se je tedaj zakrivila, ker ni postopala po postavnih naredbah. Jako umestno je tedaj, da mestni zastop s prošnjo do deželnega odbora izrazi, da je zadovoljen s popravljenim štatutom sklenjenim l. 1871 in da se isti predloži v Najvišje potrjenje. Da je ta že sklenjeni štatut ugodnejši nego sedanji Bachovi od l. 1850, priča gotovo to, da nasprotna stranka, ko je imela samovlado v mestnem zboru in potem v deželnem odboru toliko let, tedaj neizmerno veliko prilike prenarediti mestni štatut, ni nikdar posegla po tem l. 1871 sklenjenem mestnem štatutu, ampak se zadovolila z zastarelim, ki je njenim namenom najbolje ugajal. Dr. Zarnik konečno priporoča vzprejeti predlog gosp. Hribarja, čemur mestni zbor brez daljšega razgovora jednoglasno pritrdi.

Potem se javna seja sklene.

Domače stvari.

— (Tempora mutantur et nos mutamur in illis.) Ni ga menda rodoljuba na slovenskej zemlji, ki bi se ne spominjal, kako burne debate so bile pri vsakoletnem zasedanji deželnega zbora kranjskega, kadar je prišlo v obravnavo znanih 500 gld. za neobligatni pouk nemščine na ljudskih šolah. Čule so se ostre besede, razburjenost bila je velika in poslanec Poklukar bil je, če se ne motimo, ki je to svoto ožigosal z imenom „Judeževi groši“. Še lani, ko smo bili še v manjini. bila je o tej točki obširna in viharna debata in vsi narodni poslanci, ne izimši niti jednega, glasovali so nasprotno. A to lansko svojo zmoto popravili so letos temeljito in skesanega srca. Ne le, da so to svoto zvišali na 600 gld. in jo pod naslovom: „za neobligaten pouk druzega deželnega jezika na večrazrednih ljudskih šolah“ stavili v proračun, vzprejeli so jo tudi brez najmanjšega ugovora, brez vsake debate. Mej vsemi narodnimi poslanci ni bilo jednega, ki bi se bil tej točki javno protivil; le pri glasovanji bilo je par sedežev praznih, mej temi oni dr. Zarnika. Ali ni to uprav ganljivo soglasje in „spravljivost“ v najlepšem cvetu? Po raznih dogodkih, katerim pozorišče je bila zbornica v redutnej dvorani in po sapi, katere pihajo zdaj tu, zdaj tam opazovali, tudi druzega ni bilo pričakovati. Poslancev naših polastilo se je preverjenje, da smo do sedaj tavali v grdej zmoti, ko smo se protivili „Judeževim grošem“ in po njih pospeševanej germanizaciji. Zato so hrabro sulico obrnili in polomerno eleganco v roke vzeli „argumentum a contrario“. Odslej bodemo hudiča izganjali z Belcebubom, z neobligatnim poukom nemščine gladili bodemo pot in razvoj slovenščini in „vremena bodo se zjasnila.“ Žal, da smo prepozno prišli do tega spoznanja! — Več o današnjej seji, ki se zvečer ob 6. uri še nadaljuje, v prihodnjih listih, ko bodemo pisali o delovanji deželnega zbora obširneje.

— (Za študentovsko kuhinjo) nabralo se je mej deželnimi poslanci 115 gld.

— (Za Št. Kocijančičev spomenik) nabralo se je 238 gold. 50 kr.

— (Deputacija poštnega društva za Kranjsko, Primorsko in Dalmacijo), namreč gg. poštarji: Ljudevit Treo iz Litije, Lovro Sebenikar z Rakeka, Miha Lošdorfer iz Divače in Fran Pevec iz Dola so v imenu društva predsedniku gosp. Adolfu Mulley-u v Logatci danes čestitali na odlikovanji z zlatim križem s krono.

— (Na deški vadnici v Gorici) je letos vzprejetih 287 Slovencev in 289 Italijanov.

— (Iz Ptuja) se nam 19. t. m. piše: Strašanski požar nastal je včeraj dopoludne pri sv. Lovrenci na Dravskem polji. Pogorela so 21 gospodarjem vsa poslopja, krma, živež, mnogo živine in jedna ženska, hoteča rešiti svoje premakljivosti, našla je v plamenih smrt. Ogenj zanetili so, kakor navadno, otroci. Škoda je nepopisljiva, revščina velika, kajti ljudje nemajo ni najpotrebnejšega živeža. Hitra pomoč bi bila tu gotovo na mestu. Koliko je bilo zavarovanih, še ni znano; gotovo je mnogo takih, ki neso. — Ob jednem pa moramo grajati tukajšnje gasilno društvo, da ni hotelo iti malo uro daleč gasit. Mi pač ne vemo, čemu to društvo podpiramo, kajti izven mesta ne gre gasit, v mestu pa itak ni nevarnosti. Pa ti ljudje si mislijo: „soll der „bindische“ bauer hin werden, dann haben wir wenigstens ruhe vor ihnen“. Vsaj se poznamo!

— (O teži zvonov.) Veliki zvon pri sv, Štefanu na Dunaji, vlit iz uplenjenih turških kanonov, ima 368 centov, zvon v Milanu 300, v Moskvi 440, „Liesel“ v Gradci 160 centov. Na Kranjskem ima veliki zvon stolne cerkve 64, pri sv. Petru 59, na Šmarni gori 52½, v Kamniku, Mengeši in v Postojini po 50, Starološki 46, Šentrupertski 44, Dobrovski in Šentviški na Dolenjskem 43, v Loki, Kranji, Šmartnu, v Vodicah po 42, v Metliki 40, v Cerkljah 38, na Sveti gori in v Crngrobu po 36 centov.

— (Razpisana je služba) paznika I. razreda na moškej kaznilnici v Ljubljani. Plača 300 gld., 25% službene doklade, 840 gramov kruha na dan, stanovanje itd., in paznika II. razreda z 260 gld. na leto in 25% doklado. Prošnje v treh tednih počenši od 20. t. m. na c. kr. državno pravdništvo v Ljubljani.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Pariz 20. oktobra. V parlamentarnih krogih se širi govorica, da skrajna levica namerava zahtevati prognanstvo princev.

Aleksandrija 19. oktobra. „Bureau Reuter“ poroča: V mestecu Chatby, blizu Aleksandrije so včeraj štiri osobe za kolero umrle.

Tanger 19. oktobra. Smrt Si-Slimana se potrjuje.

Tujci:

dne 19. oktobra.

Pri **Slonu:** Ligel iz Beljaka. — Czech iz Idrije. — Frauneder iz Brucka na Muri.

Pri **Maliči:** Rauman z Dunaja. — Nasica iz Trsta. — Graf iz Švice.

Pri **bavarskem dvoru:** Klemenčič iz St. Vida.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
19. okt.	7. zjutraj	743·48 mm.	+ 8·6° C	sl. vzh.	obl.	0·00 mm.
	2. pop.	741·28 mm.	+ 12·2° C	sl. zah.	d. jas.	dežja.
	9. zvečer	739·54 mm.	+ 10·2° C	brezv.	obl.	

Srednja temperatura + 10·3°, za 0·6° pod normalom.

Dunajska borza.

dné 20. oktobra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta		78 gld.	45 kr.
Srebrna renta		78 „	95 „
Zlata renta		99 „	30 „
5% marcna renta		93 „	— „
Akcije narodne banke		838 „	— „
Kreditne akcije		282 „	50 „
London		120 „	— „
Napol.		9 „	52½ „
C. kr. cekini		5 „	70 „
Nemške marke		58 „	80 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	119 „	25 „
Državne srečke iz l. 1864.	100 gld.	167 „	25 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta		99 „	30 „
Ogrska zlata renta 6%		119 „	40 „
„ „ „ 4%		86 „	85 „
„ papirna renta 5%		85 „	70 „
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.		104 „	— „
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114 „	50 „
Zemlj. obč. avstr. 4½% zlati zast. listi		118 „	75 „
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice		102 „	90 „
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice		105 „	— „
Kreditne srečke	100 gld.	168 „	50 „

Pristavnik (majer)

ali **veliki hlapec,** ki ume brati in pisati in je dobro izveden v gospodarstvu in kmetijstvu, vzprejme se o prihodnjem Božiči na jednej pristavi blizu Ljubljane v službo.

Natančneje poroča o tem g. **Fran Jonko,** kolo. dvorske ulice št. 31, na desno pri tleh. (670—1)

Gospodu

G. PICCOLI-ju,

lekarju

v Ljubljani,

Dunajska cesta.

Veliko let ozdravljam razne bolezni jedino le z Vašo **„Francovo esenco“** in to z najboljšim uspehom. Prosim Vas še za 12 steklenic.

Trst, meseca septembra 1883.

Dr. Pardo, praktičen zdravnik.

Vaša **„Francova esenca“** oprostila me je izvrstno popolnem hude, nad dve leti trajajoče bolezni. I rekam Vam kakor izumniku tega zdravila svojo najtoplejšo zahvalo.

Rakovac na Hrvatskem blizu Karlovca.

Ivan Pufić.

Podpisani potrjujem, da je **„Francova esenca“** gosp. Gabrijela Piccoli-ja moje župljane od marsikake bolezni temeljito ozdravila in se je ljudje z najboljšim uspehom poslužujejo.

Fianona v Istri, meseca oktobra 1882.

Anton Vlassich, župnik-kanonik.

Prosim Vas zopet za 24 steklenic Vaše **„Francove esence“,** ki je za bolezni v želodcu boljša od vsakega druzega zdravila. Tudi naš tovarniški zdravnik jo priporoča.

A. Augesthaler,
montêr v tovarni za stroje g. Körösi
(291—1) v Gradci.

„Francova esenca“ je pomagala že tisočerim ljudem, kakor je razvidno iz zahvalnih pisem, ki jih izdelovalec dobiva. Ta esenca ozdravi bolezni v želodcu in trebuhu, krč, božjast, trebušno in prehajalno mrzlico, zabasanje, hemerojide, zlatenico itd., ki so vse nevarne, ako se o pravem času ne ozdravijo.

Steklenica velja 10 kr.

Že 44 let izkušeno!

Najboljše in najcenejše **vino čisteče,** posebno pa

vino zboljšujoče sredstvo

je pristna francoska žolca (galerta). — Dobiva se vedno pri

A. Hartmann-u,
v Ljubljani, v Tavčarjevi hiši. (495—12)

Navod za uporabo brezplačno.

Št. 13.716. (663—3)

Ustanove.

Za 1883. leto ima magistrat sledeče ustanove podeliti:

1. Jan. Bernardinijevo v znesku 80 gld. 35 kr.
2. Jurij Thalmeinerjevo v znesku 86 gld. 26 kr.
3. Jos. Jak. Schillingovo v znesku 73 gld. 50 kr.
4. Jan. Jost. Weberjevo v znesku 82 gld. 52 kr.

Pravico do teh ustanov imajo hčere Ljubljanskih meščanov, katere s spričevali dokažejo, da so meščanske, revne, poštenega obnašanja in da so se letos omožile.

5. Jan. Nikl. Kraškovičevo v znesku 75 gld. 60 kr., do katere ima ubožen kmet Št. Peterske fare pravico.
6. Jak. Ant. Fancoijevo v znesku 71 gld. 40 kr., do katere ima pravico uboga poštena nevesta meščanskega ali nižjega stanu.
7. Jos. Feliks Sinovo v znesku 48 gld. 30 kr., do katere imata pravico dve najbolj revnih deklic.
8. Janez Krst. Kovačevo v znesku 151 gld. 20 kr., katera se ima razdeliti mej štiri v Ljubljani bivajoče revne očete ali udove matere, ki imajo po več otrok in uboštva neso sami krivi.
9. Ustanovo za posle od neimenovanega dobrotnika v znesku 50 gld. 40 kr., katera se ima razdeliti mej štiri uboge posle, ki neso več za delo pa na dobrem glasu.

Prošnje za te ustanove naj se ulože s potrebnimi prilogami vred do **20. novembra 1883.** pri magistratu.

Kdor hoče za več ustanov prositi, mora za vsako ustanovo posebno prošnjo uložiti.

Mestni magistrat v Ljubljani,
v 8. dan oktobra 1883.
Župan: Grasselli.

Vsem prebivalcem Avstrije in Ogerske.

Nujni poziv!

Zaradi dedne razdelitve velike trgovske hiše **Ivana Karola Kunzschmidt-a,** ki je obstajala 121 let, sklenili so dediči v svojem shodu v dan 1. junija t. l., da bodo prostore od 1. novembra 1883. naprej v najem dali ter dotlej poprodali vso zalogo blaga po tistej ceni, kakor je njih stala surovina, **tedaj skoro zastonj,** da bode le mogoče prostore 1. novembra izprazniti in oddati. (632—2)

Na prodaj je še sledeče blago:

4500 ženskih srajc iz najfinejšega angleškega chiffona s pristnimi švicarskimi vezenimi ustavki, prava umetna vezenina, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajstorica za 16 gld. 50 kr.

1500 ženskih ponočnih srajc jednake baže, zelo dolge in po vsej dolgosti s švicarskimi vezenimi ustavki, jako elegantno opravljene, krasota za vsako damo, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajstorica za 16 gld. 50 kr. Taiste iz teškega barhanta po 1 gld. 60 kr.

5600 ženskih spodnjih kril iz najfinejšega sivega platna s pristnimi švicarskimi svilnatimi obšivki okrašena, — po 1 gld. 40 kr.; dvanajstorica za 15 gld. 50 kr. Taista iz rudečega cretona po 1 gld. 50 kr.; dvanajstorica za 16 gld. 50 kr. Iz teške klobučine po 1 gld. 75 kr. Taista iz najfinejšega in najtežjega sukna, z najfinejšo pisano volno vezena, na okolu plisirana, z volanti in zobci, — po 2 gld. 50 kr.

3560 možkih srajc iz najfinejšega angleškega chiffona, četvernato oprsje gladko ali vezeno, vsakeršne ovratne širjave, — po 1 gld. 50 kr.; dvanajstorica za 16 gld. 50 kr.

1500 dvanajstoric damastovih namiznih garnitur, z ušitimi cveticami, obstoječe iz jednega prta in 12 brisalk, — samo 2 gld. 85 kr.; neobhodno za vsako hišo in čudovito ceno.

2000 dvanajstoric turških otirač, zarobljenih, posamič zloženih, z rudečimi obrobki in dolgimi resami, najfinejše pikiranih, prekrasnih, — po 3 gld. 75 kr. dvanajstorica.

2000 velikih ženskih ogrinjal iz najfinejše Berolinske volne, z dolgimi resami, različno krasno in moderno barvana: škotsko, turško, bela, siva, drapp, križasta, črna, rudeča, rujava, itd., — po 1 gld. 20 kr.; dvanajstorica za 12 gld. 50 kr.

400 popotnih plaidov, jako veliki in debeli, iz najtežjega in najboljšega sukna tkani v elegantnih angležkih uzorcih: rujavi, sivi, melirani, s težkimi dolgimi resami; ti plaidi se dadé zaradi svoje neznanske velikosti in širokosti rabiti za **obleko, popotno ogrinjalo, posteljno odejo** in **ženske shawle** ter se dasti še po 20 letnej rabi iz njih napraviti **dve celi elegantni obleki** in s katerimi se dajo prišteditи ogrtači, deževni plašči, paletoti. I. baža prej po 15 gld., zdaj le 5 gld. 85 kr., II paža prej po 12 gld., zdaj samo po 4 gld. 85 kr.

300 zavojev domačega platna, 30 vatlov, najboljši, najteži in terpežnejši tovarniški izdelek za domačo rabo, — po 5 gld. 50 kr.

Cena bombažu vidno poskakuje, platno bo v kratkem imelo podvojeno ceno; zatorej naj si ga vsaki nujno naroči.

500 svilnatih koltrov iz najtežje Lyonske chappe-svile, belo, rudeče in žolto črtani, — po 4 gld.; čudovito ceno.

350 garnitur iz gobelina, obstoječe iz dveh finih posteljnih pregrinjal in miznega prta z baržunastimi čopi, v raznih barvah krasno izdelano, ter velja garnitura, to je vsi trije kosi vkupe, samo 7 gld. 50 kr.

5000 dvanajstoric rjuh brez šiva, iz dobrega, težkega platna, tudi za največje postelje; — po 1 gld. 35 kr.; dvanajstorica za 15 gld.

Vsaki kupec, ki dá skupiti ob jednem najmanje 15 gld., dobi nagrado, torej **gratis** švicarsko uro iz francoskega zlatega brona z dolgo verižico; za pravilni tek se jamči 2 leti.

Naročila v gotovini (s poštnimi nakaznicami ali pa tudi povzetji) naj se pošiljajo z naslovom:

Erbschafts-Verwaltung Rabinowicz,
Wien, II., Schiffamtsgasse Nr. 20.

G. PICCOLI,

lekarnar „pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajskej cesti,

prodaja:

Rudninske vode.

Carlsbader Mühlbrun, 1 steklenica	gld.	—.40.
„ **Sprudelsalz,** 1 steklenica	„	1.—.
Franz Josef Bitterwasser, 1 steklenica	„	—.26.
Friedrichshaller Bitterwasser, 1 steklenica	„	—.35.
Giesshübl-Puchsteiner Sauerbrunn, 1 steklenica	„	—.30.
Gleichenberger Constantinquelle, 1 steklenica	„	—.25.
Krondorfovski cesarjevičinje Stefanije vrelec za bolezni želodca, pljuč in grla, 1 steklenica po	„	—.24.
Marienbader Kreutzbrunn, 1 steklenica	„	—.35.
Meerwasser-Mutterlauge, za pripravo morskih kopel, 1 steklenica	„	—.40.
Ofner Rákóczyquelle, 1 steklenica	„	—.22.
Preblauer Sauerbrunn, 1 steklenica	„	—.20.
Selters-Wasser, 1 steklenica	„	—.28.

Naročila se izvršujejo točno proti poštnemu povzetju. (291—8)

Čudež industrije.

Samo 4 gld. 50 kr.

s ces. kralj. patentom previdena

ura na nihalo,

ki bije in kaže datum,

v prefino poliranem okviru iz orehovega lesa z **nihalom** in **bronastimi utežami.**

Razen teh prednostij ima ta ura neprecenljivo lastnost, da se v temnej noči

c. kr. patentirano kazališče sveti

v jako čudovitem, vijoličastem, čarobno krasnem svitu ter se za izdatno svetlobo

jamči 10 let.

Ta s svojimi prednostmi že itak prikupljiva ura postaja pa še posebno nepogrešljiva in za vsakega prepotrebna s tem, da **kaže tudi dneve,** in sicer so nad številkami za ure v **rudečej barvi utisnene dnevne marke** od 1 do 31 in ravno tako **rudeč kazalec kaže posebe vsaki dan svoj datum,** ne da bi ga bilo treba pomikati, nego tudi ta kazalec goni kolesišče, ki je v uri.

Na stotine in stotine ljudij, ki so to uro videli in kupili, bili so kar očarani zaradi nje nečuvene in

neverjetne cene.

Dolžne se smatramo opozarjati vsakega čitatelja, da, odkar ure sploh obstojé, kaj jednacega, praktičnega in izredno cenenega še ni bilo in znabiti tudi v 100 letih več ne bode. (631—2)

Svarilo.

Vsaka moja ura ima na kazališči z zlatimi črkami utisnjen napis: **„Patent“.**

Naročila, ki se zvršujejo le po poštnem povzetji ali s prej doposlano gotovino, naj imajo naslov:

Patent-Pendel-Uhren-Fabriks-Depôt
F. SCHAPIRER,
Wien, Leopoldstadt, Schiffamtsgasse 20.

Oznanilo.

Prodaja hoste.

Prihodnji **četrtek 25. t. m. ob 9. uri zjutraj** bode tako imenovani „Jezuitarski boršt“ v Hrušici pri Bizoviku pod Ljubljano v 14 jednako velikih kosih prodan.

Kupci se vabijo, da se snidejo v vasi **Hrušici** (Birndorf).

O izjemno slabem vremenu vrši se prodaja **v torek 30. dan t. m.** (674—1)

Pogoji oznanili se bodo na mestu prodaje.

Umetne (234—50)

zobe in zobovja

ustavlja po najnovejšem amerikanskem načinu brez vsakih bolečin ter opravlja **plombovanja** in vse **zobne operacije**

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradeckyjevega mostu, I. nadstropje.

Hiša

z jednim nadstropjem, v sredi mesta, ležeča v jednej najživahnejših ulic, **proda** se takoj prostovoljno. — Več se zvé pri administraciji tega lista. (668—2)

Prevažanje ljudij in blaga v

AMERIKO

najbolje in najceneje pri (238—15)

ARNOLD-u REIF-u, **Wien, I.,** Kolowratring. Pastalozzigasse 1.

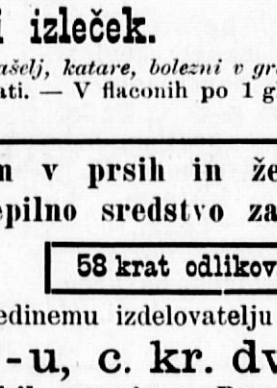

C. k. privilegij šivalnih za zboljšanje strojev.

Ivan Jax,

v Ljubljani, Hôtel Evropa.

Zaloga vsakovrstnih

šivalnih strojev

za družine in rokodelce, rabljivih za vsakatero šivanje. (376—20)

Sestletna garancija!

Poduk brezplačno. Na mesečne obroke po 4 do 5 gl.

Preselitev mokarije.

Podpisani zahvaljuje se za dosedanjo naklonjenost ter naznanja, da se je s **prodajo moke** iz Cojzove hiše na Bregu **preselil na sv. Jakoba trg v Virantovo hišo** ter se priporoča tako svojim dosedanjim častitim obiskovalcem kakor slavnemu občinstvu sploh.

S spoštovanjem

Andrej Dollnar,
mokar.

(661—3)

Jemljem si čast naznanjati prijateljem cvetlic, da sem v njihovo priležnost in za poskus mej zimsko dobo osnoval

prodajalnico cvetlic

na Kongresnem trgu št. 8, poleg gledališča,

kjer se bodo vzprejemala vsakeršna naročila na **bouquete** in **vence** ter na vse v to stroko spadajoče stvari, katera naročila se bodo točno izvajala.

Priporočam se najtopleje vsem ljubimcem cvetlic.

(675) **Jos. Ermacora.**

Berolin. ● IVAN HOFF, c. kr. dvorni fabrikant sladnih preparatov na Dunaji. ● St. Peterburg.

Ivana Hoffa

Zdravilno pivo iz sladnega izlečka.

Proti *občnemu oslabljenju, bolečinam v prsih in želodcu, sušici, redkej krvi in nerednim opravilom spodnjetelesnih organov, izkušeno krepilo za okrevajoče* po vsakej bolezni. Cena steklenici 56 kr.

Ivana Hoffa

Bonboni iz sladnega izlečka za prsi.

Proti *kašlju, hripavosti, zaslizenju* nepresegljivo. Zaradi mnogoterih posnemanj naj se pazi na višnjev ovitek in varstveno znamko pristnih sladnih bonbonov (slika izumitelja). V višnjevih zavitkih po 60, 30, 15 in 10 kr.

Zaslužni diplom mejnarodne zdravstvene razstave v Londonu 1881. leta za medicinske tvarine in aparate v pospeševanje zdravja.

Podpisi:

Nj. veličastvo kraljica Viktorija angleška. — Nj. kr. visokost vojvoda Edinburški. — Spencer, predsednik razstave. — John Eric Erichsen, načelnik odbora. — Mark. H. Judge, tajnik.

Ivan Hoffov

Koncentrirani sladni izleček.

Za bolne na *prsih* in *pljučah,* zastarel *kašelj, katare, bolezni v grlu.* — Sigurnega uspeha in zelo prijetno za uživati. — V flaconih po 1 gld. in po 60 kr.

Ivana Hoffova

Sladna čokolada.

Jako redilna in krepilna za osebe *slabotnega telesa in živcev.* Zelo *okusna* in posebno priporočati, kjer je zauživanje kave ker vzburjajoče zabranjeno. Zavoj 1/4 klg. po 1·80 gl., 90 in 60 kr.; zavoj 1/2 klg. 2·40 gl., 1·60 gl. in 1 gl.

Proti kašlju, hripavosti, bolečinam v prsih in želodcu, oslabljenju, sušici, slabej prebavljivosti, najuspešnejše krepilno sredstvo za okrevajoče po vsakej bolezni.

58 krat odlikovano. Ustanovljeno 1847.

Izumitelju in jedinemu izdelovatelju pristnih preparatov iz sladnega izlečka, gospodu

IVANU HOFF-u, c. kr. dvornemu založniku, c. kr. svétniku,

dvornemu založniku skoro vseh evropskih suverênov, Dunaj I., Tovarniška zaloga: Graben, Bräunerstrasse 8., tovarna: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.

Priznavanja in naročila visocih in najvišjih oseb leta 1882.: Cesarski visokosti nadvojvoda Karol Ljudovik, nadvojvoda Friedrich, kr. visokost princ Wales-ki, princesa de Ligne, vojvodinja Oldenburška, princesa Reuss, gč. pl. Ferenczy, čitateljica Nj. veličanstva naše presvetle cesarice, angleška bonne (varuhinja) Nj. cesarske visokosti princese Marije Valerije, obitelj Metternich, Clam-Gallas, Karacsonyi, Batthyanyi, Rommer, nj. vzviš. fem. Filipović, grof Wurmbrand itd. itd. — Priporočano po zdravniških prvakih, profesorjih dr. Bamberger, Schrötter, Schnitzler, Granichstätten in mnogo drugih Dunajskih.

Pet najnovejših poročil in zahval za ozdravljenje meseca septembra 1883. z Dunaja in z dežele.

Stotisočeri, ki so že nad vsem obupali, bili so rešeni po Ivan Hoffovih sladnih preparatih (zdravilno pivo iz sladnega izlečka), da so zadobili nazaj ljubo zdravje ter se ga še zdaj veselé. (Samolastno izrečene besede ozdravljenih.)

Vaše blagorodje!

Celo leto sem trpel na mučnem **želodčnem kataru** in **kašlji:** zaman so bili vsi leki, dokler nesem rabil Vaših izvrstnih Ivan Hoffovih sladnih preparatov. Čez nekaj mesecev izostane kašelj, tek se vrne, in moje zdravje je bilo po Vašem Ivan Hoffovem zravilnem pivu iz sladnih izlečkov popolnem popravljeno. Vzprejmite mojo iskreno zahvalo. Ob jednem priložim zahvalo v ogerskem jeziku, razglasite jo po širnem svetu.

Mezökovacshaza. **Dr. Alojzij Nagy,** župnik.

Vaše visokorodje!

Prosim Vas, da mi takoj kakor hitro možno pošljete 13 steklenic Vašega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in dva zavoja sladnih bonbonov po poštnem povzetji. Z veseljem konštatujem, da Vaše fabrikate prav rad rabim, ter da mi ugajajo in koristijo. Z visokim spoštovanjem

St Andrej pri Beljaku, 5. septembra 1883.

M. pl. Peichl, vodjeva soproga.

Zdravniško priznanje.

Častno mi je Vam naznanjati, da so se Ivan Hoffovi sladni preparati doslej pri vseh mojih bolnikih, kateri so že dolgo trpeli na težkem sopenji, slabem teku in prebavljenji, prav dobro obnesli; zatorej Vas vnovič prosim, da pošljete s poštnim povzetjem in naslovom: „G. Ivanu Guschallu v Brnu“ 28 steklenic zdravilnega piva iz sladnih izlečkov in 3 zavoje sladnih bonbonov.

Spoštovanjem

Grottava, 9. septembra 1883. **Dr. Josip Fröde,** prakt. zdravnik.

Dunajsko poročilo o ozdravljenji.

Dunaj 11. septembra 1883.

Ne morem si kaj, da bi se Vam iskreno ne zahvalila za čudovito ozdravljenje želodčnega katara, kateri je mojega moža že štiri mesece pestil. Mož moj je rabil razna sredstva, a žal brez uspeha, dokler slučajno ne čita v listih pohvalo Vaših čudovito delujočih Ivan Hoffovih sladnih preparatov. Poskusil je ž njimi, in že po kratkem zauživanji Vašega Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov mu je odleglo, in sedaj, po jedenindvajseti steklenici je moj mož popolnem ozdravel.

Vzprejmite mojo in mojega soproga srčno zahvalo ter prosim, da to pismo objavite v blagor jednako bolujočih.

Z visokim spoštovanjem

Franja Platenik, Neufünfhaus, Goldschlaggasse 28.

Najnovejša Dunajska zahvala

s 7. dne septembra 1883.

Prosim zopet za 13 steklenic Ivan Hoffovega zdravilnega piva iz sladnih izlečkov, kajti, če ga le osem dnij ne zauživam, imam poželjenje do njega. Uživam ga zdaj že dve leti ter sem se prepričal, da mi ugaja, zatorej se ne bi protivil, ako se to tudi javno oznani.

Dunaj v 7. dan septembra 1883. Spoštovanjem

Fran Bargetzi, konditor, Mariahilferstrasse 62.

SVARILO. Zahtevajo naj se samo prvi pristni Ivan Hoffovi sladni preparati z varstveno znamko, katera je po c. kr. trgovinskem sodišči na Avstrijskem in Ogerskem registrovana (slika izumiteljeva). Nepristnim izdelkom drugih nedostaje zdravilnih sokov zelišč in pravilno izdelovanje Ivan Hoffovih sladnih preparatov ter po izjavah zdravnikov mogó celo škodljivo uplivati na zdravje.

Prvi, pristni, slizo razsnujoči Ivan Hoffovi sladni bonboni za prsi zaviti so v višnjev papir. Naj se izrečno le taki zahtevajo.

Ivan Hoffovi bonboni iz sladnega izlečka v višnjevih zavojih po 60, 30, 15 in 10 kr. (658—2)

Glavno zalogo v **Ljubljani** ima: **Peter Lassnigg,** trgovec s špecerijami.

Nadalje imajo zaloge: V **Reki:** *Nic. Pavačič,* droguist; v **Gorici:** *G. Christofoletti;* v **Mariboru:** *F. P. Holasek,* na glavnem trgu; v **Ptuji:** *J. Kasimir,* lekarnar; v **Celji:** *J. Kupferschmidt,* lekarnar; v **Kranji:** *Fran Dolenec,* trgovec.

Ustanovljeno leta 1847.

Vsi čiharni Ivan Hoffovi sladni preparati so bili 58 krat po cesarjih in kraljih odlikovani.

Paris. | London. | Budimpešta. | Gradec. | Hamburg. | Frankobrod na M. | New-York.

Vence za gomile

iz umetnih cvetlic

in trakove z napisi

oskrbuje točno in cenó v vsakeršnej izpeljavi (656—4)

J. S. BENEDIKT

pri „Spinnerin am Kreutz“.

GOSTILNA „PRI SOLNCU“.

Udano podpisana si jemljem čast p. n. občinstvu naznaniti, da sem s pričetkom tega tedna odprla

gostilno „Pri solncu“,

Frančevo nabrežje št. 17,

kjer se dobivajo **okusna jedila, zajutrek, kosilo** in **večerja,** kakor tudi **dobro pivo** in **izvrstna vina**.

Zahvaljevaje se vsem čast. gostom za dosedanje zaupanje, prosim nadalje prav obilne udeležbe in zagotavljam vedno solidno in točno postrežbo.

S spoštovanjem

(673) **Marija Wernig.**

Frančevo nabrežje št. 17.

Jaz kupujem raznovrstne

suhe orehove plohe,

potem **zdrave orehove herklje** (hlode) od 18“ naprej, **javorjeve** pa od 15“ naprej.

Plačujem jih dobro. Prodajalci naj se mi naznanijo pod adreso

(593—12) **Karl Hofbauer,**

fournierfabrika v Tržiču na Gorenjskem.

Zdatno znižane cene.

Kava

neposredno iz Hamburga

razpošilja kakor znano v izvrstni kvaliteti

Karol Fr. Burghardt, Hamburg,

v žakljih po **4¾ kg.** netto, poštnine prosto z zavitkom vred nemudoma po poštnem povzetji.

	5 kg. av. v. gld.
Mocca, pristno arabska, plemenita	„ „ „ „ 6.30
Menado, izvrstnega okusa . . .	„ „ „ „ 5.40
Perl-Ceylon, jako fina in mila .	„ „ „ „ 5.40
Melange (zmes), posebno priporočati	„ „ „ „ 5.30
Ceylon Plantation, jako slastna	„ „ „ „ 5.—
Java, zlatorumena, jako fina . .	„ „ „ „ 4.70
Cuba, modrozelena, briljantna . .	„ „ „ „ 4.70
Afrik. Mocca, fina in zdatna . .	„ „ „ „ 3.90
Santos, fina in močna.	„ „ „ „ 3.55
Rio, okusna	„ „ „ „ 3.25

Caj v izvrstnej izberi, ½ kile od av. v. gld. 1.— do gld. 6.—.

(318—22)

Otvorjenje gostilne.

Podpisani slav. p. n. občinstvu udano javlja, da je prevzel in otvoril

gostino „Pri vrtnarji“,

v Gradišči št. 2, poleg nunskega samostana,

ter bode skrbel za dobra in pristna **dolenjská vina** in dobro **pivo,** za okusna **jedila** in za pazljivo postrežbo; prireja tudi izvrstno **kosilo.** — Priporoča se najudanejše

(667—2) **Jan. Jonke.**

Pivovarna bratov Kosler-jev.

Izvrstno

marcno pivo

v zabojih po **25** in **50** steklenic

se dobiva iz (83—37)

ALOJZIJ MAYER-jeve

zaloge piva v steklenicah v Ljubljani.

Najbolje ter najceneje naročajo se

priznano dobre ročne mlatilnice, slamoreznice, vinske

tlačilnice ter vsi drugi kmetijski stroji

za točno plačilo in tudi na obroke

v najstarejšej tukajšnjej ter po vsem Kranjskem najbolj poznatej zalogi

pri A. Debevc-u v Ljubljani,

Marije Terezije cesta št. 10, pritlično. (508—33)

Prememba gostilne.

Udano podpisani najuljudneje naznanja, da je prevzel

gostilno „Pri kroni“,

v Ljubljani, v Gradišči št. 7,

ter da si bode prizadeval z **okusnimi jedili, izvrstnimi vini, dobrim carskim pivom** ter s točno postrežbo pridobiti si zadovoljnost p. n. gostov.

Toplo zahvaljevaje se za prijazno obiskovanje njegove dozdanje gostilne v Koslerjevej restavraciji, prosi, da bi se mu tudi v novo vzprejetej gostilni ohranilo blagonaklonjeno zaupanje prečastitih p. n. gostov.

Tudi se vzprejemajo **mesečna naročila na hrano.**

Z visokim spoštovanjem

(687—1) **Karol Roitz,** gostilničar.

Novost

s senzačnimi uspehi!

Nej resežno sredstvo

proti

slabemu teku, navalu krvi, napenjanju, naduhi, protinu, hypohondriji, kataru, koliki, *glavobolju,* želodčnemu krču, nervoziteti.

Sauveur de la vie.

Em. grofa Lichtenberga

tovarna likerjev

v **Šmariji** (na Kranjskem).

1 steklenica koncentrirano 1 gld. 20 kr. za mažo; 1 steklenica likerja 65 kr. za pijačo. Vsakej steklenici je priloženo vodilo za rabo.

Nepresežno sredstvo

proti

koleri, rheumatizmu, omotici, bodljaju, mrtvudu, vodenici, zobobolju, *difteritidi,* migreni, prsnemu krču, boleznim na jetrah.

(359—15)

Po receptu francoskega zdravnika. Čisto neškodljivo. Vnanje uporabljeno uteši takoj vsako bolečino. Za nenadne napade boleznij bi imelo biti pri rokah v vsakej družini, posebno ker se vzdrži leta in leta. Mnogo spričeval na razpolaganje.

Zaloga pri **Viljemu Mayr-u,** lekarnarju v Ljubljani; **Baumbach-u,** lekarnarji v Celji.

Zahvala in priporočilo.

Najudanejše podpisani smatra si v prijetno dolžnost izreči najiskrenejšo zahvalo svojim častitim p. n. naročevalcem za doslej njegovej trgovini izkazano zaupanje ter naznanja svojim častitim naročevalcem in sploh p. n. občinstvu, da se je iz svojega, mnogo let na Poljanskej cesti št. 12. obstoječega vrtnarskega trgovišča preselil na svoje kupljeno posestvo

na Vrtači ob Tržaškej cesti, poleg c. kr. tabačne trafike,

na katerem je svoje vrtnarstvo jako elegantno uredil. Ob jednem si usoja prositi svoje častite naročevalce, da bi svoje zaupanje izkazovali tudi na novem trgovišči, kjer je preskrbljen z vsemi v to stroko spadajočimi stvarmi, tako da je v stanu p. n. občinstvu popolnem ustrezati in to po veliko nižjih cenah, kakor doslej.

Posebno se o bližajoči se saisoni priporoča v **dekoriranje grobov,** v izdelovanje **bouquetov** in **vencev** v najnovejših veličinah; tudi ima bogato zalogo **trakov** raznih barv in kakovosti, iz atlasa in svile, ter jih opravlja jako elegantno, z napisi in brez njih, po fabriških cenah. Razen tega ima **suhe vence** in **bouquete** itd. vedno v zalogi.

V prilog častitega p. n. občinstva se nahaja njegova poddružnica, trgovina s cvetlicami in semeni, še vedno ko doslej

v Šelenburgovih ulicah.

V obilo naročevanje se priporoča z odličnim spoštovanjem

ALOJZIJ KORSIKA,

(676—1) **umetni in trgujoči vrtnar.**

Bergerjevo medicinično

milo iz smole,

priporočeno po medic. strokovnjakih, rabi se v največ evropskih državah s sijajnim uspehom zoper

vsakovrstne oprhe na životu,

osobito zoper hraste, kroničen in luskinasti lišaj, nalezljive hraste, zoper prhljaj na glavi in bradi, pege, žoltine, rdeč nos, ozebljino, potenje nog. — **Bergerjevo milo iz smole** ima **40** % koncentr. **smole iz lesa** ter se stvarno od vsega druzega mila iz smole, ki se v trgovini nahaja, razlikuje. — Da se **prekanjenju izogne,** zahteva naj se odločno **Bergerjevo milo iz smole** in naj se pazi na znano varstveno marko.

Pri **trdovratnih poltnih boleznih** rabi se mestu mila iz smole z uspehom

Bergerjevo med. milo iz smole in žvepla,

a zahteva naj se vedno **samo Bergerjevo** milo iz smole in žvepla, ker so **inozemska** ponarejanja neuspešni izdelki.

Kot **milejše milo iz smole** za odstranjenje vseh

nečistostij na polti

zoper oprhe na glavi in koži otrok in kot nepresežno kosmetično **milo za umivanje in kopanje** pri **vsakdanjej rabi** služi

Bergerjevo glicerin-milo iz smole,

imejoče 35 % glicerina ter fino diši. (44—20)

Jeden komad velja 35 kr. z brošurco vred. — Glavno zalogo ima lekar G. HELL v OPAVI.

V zalogi v vseh lekarnah cele države. **Glavne zaloge** pa imajo:

V Ljubljani pri gg. lekarjih J. Svoboda, G. Piccoli, W. Mayer in J. pl. Trnkoczy. **V Kočevji** J. Braune. **V Krškem** J. Bomeker. **V Idriji** J. Warto. **V Kranji** K. Šavnik. **V Litiji** Jos. Beneš. **V Novem mestu** D. Rizzoli. **V Radovljici** A. Roblek. **V Vipavi** A. Konečny.

Izdatelj in odgovorni urednik Makso Armič.

Lastnina in tisk „Národne Tiskarne“.